

Innst. 283 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 63 S (2011–2012)

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale og en avtale om arbeidstakerrettigheter mellom EFTA-statene og Hongkong SAR og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Hongkong SAR, alle av 21. juni 2011

Til Stortinget

Sammendrag

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Hongkong spesielle administrative region av Folkerepublikken Kina (heretter «Hongkong SAR») ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Schaan, Liechtenstein 21. juni 2011.

Forhandlingene startet i januar 2010 og ble avsluttet 4. mars 2011. Sveits ledet forhandlingene på vegne av EFTA. EFTAs felles forhandlingsposisjoner ble utviklet gjennom konsultasjoner mellom EFTA-statene. Nærings- og handelsdepartementet ledet den norske forhandlingsdelegasjonen. Forhandlingsdelegasjonen har hatt medlemmer fra flere departementer og direktorater.

Hovedmålsettingen med frihandelsavtalen er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene. Frihandelsavtalen omfatter handel med varer og tjenester, investeringer, offentlige anskaffelser, immaterielle rettigheter, tvisteløsning og konkurranse, handelsfasilitering, tekniske handelshindre (TBT), plante- og veterinærregler (SPS), handelstiltak (anti-dumping mv.) og handel og miljø. EFTA og Hongkong SAR har også inngått en særskilt avtale med bestemmelser knyttet til handel og arbeidstakerrettigheter. Det er videre inngått egne avtaler mellom hver av EFTA-statene og Hongkong

SAR om handel med ubearbeidede landbruksprodukter, slik at denne handelen omfattes av frihandelsområdet.

Frihandelsavtalen sikrer norske eksportører og investorer økt forutsigbarhet og bedre rammebetingelser. Hongkong SAR tilbyr allerede tollfri markedsadgang for alle typer varer, og frihandelsavtalen sikrer at denne praksisen videreføres. Norge og Hongkong SAR har forpliktet seg til ikke å benytte anti-dumping-, utjevnings- eller globale beskyttelsestiltak seg imellom, noe som er prinsipielt viktig for Norge. For handel med tjenester har norsk side oppnådd bedre vilkår for markedsadgang enn i WTO for alle norske prioriterte tjenestesektorer (skipsfart, energirelaterte tjenester, telekommunikasjonstjenester og sjøforsikringstjenester).

I 2010 hadde den samlede varehandelen mellom EFTA-statene og Hongkong SAR en verdi av 8,3 mrd. USD. Handelen har vokst de siste årene, med en gjennomsnittlig årlig økning siden 2000 på 11 pst.

I 2011 beløp den samlede varehandelen mellom Norge og Hongkong SAR seg til 2,4 mrd. kroner. Norge eksporterte varer for 1,4 mrd. kroner. Fisk og andre marine produkter er i dag det viktigste norske eksportproduktet til Hongkong SAR og utgjorde 41 pst. av total vareeksport i 2011. Landet er det tredje største markedet i Asia etter Kina og Japan, og før Sør-Korea. Det er i all hovedsak laks og ørret som eksporteres fra Norge til Hongkong SAR. Sjømateksperten til Hongkong SAR hadde i 2010 en verdi på 782 mill. kroner, en vekst på 63 pst. fra året før. Avtalen innebærer nulltoll på import til Hongkong SAR av alle sjømatprodukter fra Norge. Hongkong SAR anvender i dag ikke importtoll på sjømat fra Norge, men at landet gjennom avtalen forplikter seg til fortsatt nulltoll gir sikkerhet for vilkårene for norske sjømateksportører.

Det konstitusjonelle forholdet mellom Folkerepublikken Kina og dens selvstyrte region Hong Kong Special Administrative Region (SAR) reguleres av The Hong Kong Basic Law. Loven, som trådte i kraft ved suverenitetsovergangen 1. juli 1997, ble vedtatt av Kinas nasjonale partikongress og bygger på doktrinen om «ett land, to systemer». Dette innebærer at Hongkong SAR er å anse som en del av Folkerepublikken Kina, men har et betydelig indre selvstyre med egen valgt lovgivende forsamling, egen regjering og et eget domstolssystem. Regionen gis rett til å beholde sitt kapitalistiske økonomiske system uforandret i 50 år fremover. Selv om forsvar og utenrikspolitikk i utgangspunktet holdes utenfor selvstyret, er Hongkong SAR gitt rett til på egen hånd å opprettholde internasjonale relasjoner med stater og organisasjoner, samt inngå folkerettslige avtaler på en rekke områder som lovtæksten angir som egnede («the appropriate fields»).

Økonomien i Hongkong SAR regnes som en av verdens minst regulerte med lave skatter og frihandel som kjennemerker. Kinas økonomiske reformer siden syttitallet har bidratt til at mye av Hongkong SARs industri har flyttet dit. I dag er tjenesteytende sektor den viktigste komponenten i Hongkong SARs økonomi. De største næringene er handel, turisme, finans, forsikring og eiendomshandel. Økonomien er meget avhengig av internasjonal handel.

Hongkong SARs økonomi er videre sterkt knyttet sammen med utviklingen i Kina. Hongkong SAR er største utenlandske investor i Kina, og er også fremste destinasjon for kinesiske direkte utenlandsinvesteringer. Kina er Hongkong SARs viktigste handelspartner. Hongkong SAR var fastland-Kinas tredje største handelspartner i 2010, etter USA og Japan. Totalt var handelen mellom Kina og Hongkong SAR på 230 mrd. USD. Hongkong SAR spiller også en viktig rolle i Kinas langsiktige plan om å gjøre CNY til en internasjonal valuta.

Hongkong SAR har en helt annen grad av presse-, organisasjons- og yttringsfrihet enn det man har i fastlands-Kina, og mange menneskerettighetsorganisasjoner som er forbudte i Kina for øvrig, holder til i Hongkong SAR. Et aktivt sivilt samfunn, deler av media og liberale politikere arbeider kontinuerlig for å opprettholde og videreutvikle denne spesielle statusen.

Avtalen med Hongkong SAR er første avtale EFTA har fremforhandlet med utgangspunkt i modellkapitlet om handel og bærekraftig utvikling, som det ble enighet om å legge til grunn i EFTAs forhandlinger om frihandelsavtaler på EFTAs ministermøte i juni 2010. Ettersom Hongkong SAR ikke har selvstendig kompetanse i ILO-saker, kunne de i forhandlingene ikke akseptere bestemmelser om arbeidstakerrettigheter i selve avtalen. Resultatet ble

et kapittel om handel og miljø i hovedavtalen og en sideavtale om arbeidstakerrettigheter som formelt sett er separat fra frihandelsavtalen, men hvor det er direkte koblinger mellom frihandelsavtalen og sideavtalen. Resultatet bidrar til bevisstgjøring og aksept av at handel skal foregå på en måte som bidrar til bærekraftig utvikling. I frihandelsavtalens fortalebestemmelser bekrefter partene blant annet sitt engasjement og respekt for menneskerettigheter, bærekraftig utvikling (herunder miljø og arbeidstakerrettigheter), demokrati, bedrifters samfunnsansvar, åpenhet, god offentlig styring og arbeid mot korrupsjon.

Ettersom frihandelsavtalen krever bevilgningsvedtak og anses å være av særlig viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i medhold av GrL § 26 annet ledd.

Frihandelsavtalens hoveddel, avtalen om arbeidstakerrettigheter og den bilaterale landbruksavtalen i engelsk originalversjon med oversettelse til norsk følger som trykte vedlegg til proposisjonen. Vedlegg til avtalene overleveres Stortinget som utrykte vedlegg. Vedleggene er også tilgjengelig elektronisk på <http://www.regjeringen.no>.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til forslag fra regjeringen om å samtykke til ratifikasjon av frihandelsavtale og en avtale om arbeidstakerrettigheter mellom EFTA-statene og Hongkong SAR og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Hongkong SAR, alle av 21. juni 2011.

Komiteen viser til at det er spesielt eksport av fisk og andre marine produkter som ligger til Norges næringsinteresser i Hongkong SAR. Videre viser komiteen til at den samlede varehandelen mellom Norge og Hongkong SAR i beløp er på 2,4 mrd. kroner. Komiteen merker seg at de viktigste importvarene fra Hongkong SAR er klær og andre ferdigvarer.

Komiteen viser til at Hongkong SAR har relativt stor politisk og økonomisk uavhengighet fra Beijing, og merker seg at det er klare tautrekninger mellom de demokratiske kreftene i Hongkong SAR og myndighetene i Beijing. Hongkong SAR har en av

verdens minst regulerte økonomier. Det er presse-, organisasjons- og ytringsfrihet i regionen.

Komiteen merker seg at handelen omfatter en rekke varer og tjenester, investeringer, offentlige anskaffelser, immaterielle rettigheter, tvisteløsninger, konkurranse, handelsfasiliteter, tekniske handelshindre, plante- og veterinærregler, handelstiltak og handel og miljø. Komiteen ser også på avtalen som særskilt er inngått om arbeidstakerrettigheter, som viktig.

Komiteen viser til at frihandelsavtalen oppfylder de krav som WTO stiller og at tollfrihet for alle industrivarer er på plass.

Komiteen merker seg at i frihandelsavtalens fortalebestemmelser bekrefter partene blant annet sitt engasjement og respekt for menneskerettigheter og demokrati, bedrifters samfunnsansvar, åpenhet, god offentlig styring og arbeid mot korrupsjon. Det vises til engasjement på alle disse områdene fra partenes side.

Komiteen er også opptatt av at det er utarbeidet en egen bilateral landbruksavtale mellom Norge

og Hongkong SAR. Hongkong SAR gir full tollfrihet for alle ubearbeidede landbruksvarer.

Komiteen gir sin tilslutning til den fremforhandlede avtalen.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 26. april 2012 oversendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende i brev av 2. mai 2012:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til næringskomiteens utkast til innstilling datert 26. april 2012 og til de respektive partiers merknader vedrørende Prop. 63 S (2011–2012).

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 63 S (2011–2012) og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2012 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
5511		Tollinntekter	
	70	Toll, blir redusert med	10 000 000
		fra kr 2 260 000 000 til kr 2 250 000 000	

II

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en frihandelsavtale og en avtale om arbeidstakerrettigheter mellom EFTA-statene og Hongkong SAR og en avtale om handel med landbruksvarer mellom Norge og Hongkong SAR, alle av 21. juni 2011.

Oslo, i næringskomiteen, den 10. mai 2012

Terje Aasland

leder

Else-May Botten

ordfører

